Европейски парламент
2019-2024

Комисия по икономически и парични въпроси

2023/2063(INI)

04.12.2023

ПРОЕКТ НА ДОКЛАД

относно Европейския семестър за координация на икономическите политики 2024 г.
(2023/2063(INI))

Комисия по икономически и парични въпроси

Докладчик: Рене Репази

Докладчик по становище на комисията, асоциирана съгласно член 57 от Правилника за дейността: Маргарида Маркеш, комисия по бюджети

СЪДЪРЖАНИЕ

Страница

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ.....3

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ.....9

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно Европейския семестър за координация на икономическите политики 2024 г.
(2023/2063(INI))

Европейският парламент,

– като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), и по-специално член 121, параграф 2 и член 136 от него,

– като взе предвид Протокол № 1 към Договора за Европейския съюз (ДЕС) и Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) относно ролята на националните парламенти в Европейския съюз,

– като взе предвид Протокол № 2 от ДЕС и ДФЕС относно прилагането на принципите на субсидиарност и на пропорционалност,

– като взе предвид Договора за стабилност, координация и управление в икономическия и паричен съюз,

– като взе предвид Парижкото споразумение към Рамковата конвенция на Обединените нации по изменение на климата и целите за устойчиво развитие,

– като взе предвид Директива 2011/85/ЕС на Съвета от 8 ноември 2011 година относно изискванията за бюджетните рамки на държавите членки[1],

– като взе предвид Регламент (ЕС) № 1177/2011 на Съвета от 8 ноември 2011 година за изменение на Регламент (ЕО) № 1467/97 за определяне и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит[2],

– като взе предвид Регламент (ЕС) № 1173/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 година за ефективното прилагане на бюджетното наблюдение в еврозоната[3],

– като взе предвид Регламент (ЕС) № 1174/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 година относно принудителните мерки за коригиране на прекомерните макроикономически дисбаланси в еврозоната[4],

– като взе предвид Регламент (ЕС) № 1175/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 година за изменение на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и

[1] ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 41.
[2] ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 33.
[3] ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 1.
[4] ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 8.

координацията на икономическите политики[5],

– като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси[6],

– като взе предвид Регламент (ЕС) № 472/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 г. за засилване на икономическото и бюджетно наблюдение над държавите членки в еврозоната, изпитващи или застрашени от сериозни затруднения по отношение на финансовата си стабилност[7],

– като взе предвид Регламент (ЕС) № 473/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 г. относно общите разпоредби за мониторинг и оценка на проектите за бюджетни планове и за гарантиране на коригирането на прекомерния дефицит на държавите членки в еврозоната[8],

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост[9] (наричан по-нататък „Регламентът за МВУ“),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 4 март 2021 г., озаглавено „План за действие на Европейския стълб на социалните права“ (COM(2021)0102),

– като взе предвид Социалния ангажимент от Порто от 7 май 2021 г. на Съвета, Комисията, Парламента и социалните партньори,

– като взе предвид оценката на Европейския фискален съвет от 28 юни 2023 г. относно подходящата фискална позиция за еврозоната през 2024 г.,

– като взе предвид годишния доклад на Европейския фискален съвет от 4 октомври 2023 г.,

– като взе предвид съобщението на Комисията от 9 ноември 2022 г. относно насоките за реформа на рамката за икономическо управление на ЕС (COM(2022)0583),

– като взе предвид предложението на Комисията за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно ефективната координация на икономическите политики и многостранния бюджетен надзор и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета (COM(2023)0240),

– като взе предвид предложението на Комисията за регламент на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 1467/97 за определяне и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (COM(2023)0241),

[5] ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 12.
[6] ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.
[7] ОВ L 140, 27.5.2013 г., стр. 1.
[8] ОВ L 140, 27.5.2013 г., стр. 11.
[9] ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17.

– като взе предвид предложението на Комисията за директива на Съвета за изменение на Директива 2011/85/ЕС относно изискванията за бюджетните рамки на държавите членки (COM(2023)0242),

– като взе предвид Декларацията от Гранада, приета на 6 октомври 2023 г.,

– като взе предвид съобщението на Комисията от 21 ноември 2023 г., озаглавено „Годишен обзор на устойчивия растеж за 2024 г.“ (COM(2023)0901),

– като взе предвид доклада на Комисията от 21 ноември 2022 г., озаглавен „Доклад за механизма за предупреждение за 2024 година“ (COM(2023)0902), и препоръката на Комисията от 21 ноември 2022 г. за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната (COM(2023)0903),

– като взе предвид предложението за съвместен доклад за заетостта от Комисията и Съвета от 21 ноември 2022 г. (COM(2023)0904),

– като взе предвид икономическата прогноза на Комисията от есента на 2023 г., публикувана на 15 ноември 2023 г.,

– като взе предвид член 54 от своя Правилник за дейността,

– като взе предвид становището на комисията по бюджети,

– като взе предвид доклада на комисията по икономически и парични въпроси (A9-0000/2022),

А. като има предвид, че според прогнозата на Комисията от есента на 2023 г. растежът на БВП през 2023 г. се очаква да бъде 0,6% както в ЕС, така и в еврозоната и да нарасне съответно до 1,3 % и 1,2 % през 2024 г.;

Б. като има предвид, че пазарът на труда в ЕС продължи да функционира добре през първата половина на 2023 г. въпреки забавянето на икономическия растеж, но според прогнозата на Комисията от есента на 2023 г. недостигът на работна ръка продължава да бъде остър в някои сектори и професии; като има предвид, че безработицата достигна рекордно ниско равнище в ЕС като цяло с различия между държавите членки;

В. като има предвид, че инфлацията ще възлиза на 6,5 % в ЕС и 5,6 % в еврозоната през 2023 г. и се очаква да спадне съответно до 3,5 % и 3,2 % през 2024 г. според прогнозата на Комисията от есента на 2023 г.;

Г. като има предвид, че се очаква съотношението на дълга към БВП да спадне до 83,1% в ЕС (90,4% в еврозоната); като има предвид, че се очаква съотношението на дълга към БВП да спадне незначително в ЕС до около 82,7% през 2024 г. и 82,5% през 2025 г.;

Д. като има предвид, че бързият, решителен и координиран политически отговор позволи на икономиката на ЕС да се възстанови и да се справи със социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 и агресивната война на

Русия срещу Украйна и ѝ позволи да се справи с произтичащата от нея енергийна криза, забавянето на икономиката през 2023 г. и периода на висок риск и несигурност, включително в резултат на положението в Близкия изток;

Е. като има предвид, че финансирането от ЕС се доказа като основен инструмент за осигуряване на макроикономическа стабилизация на равнището на ЕС и за повишаване на неговата вътрешна и външна устойчивост по време на криза, като същевременно подкрепя държавите членки при финансирането на необходимите инвестиции в приоритетите на ЕС за справяне с настоящите и бъдещите предизвикателства;

Икономически перспективи за ЕС

1. Изразява загриженост относно слабия растеж в ЕС; отбелязва непрекъснатото въздействие на цените на енергията и инфлацията върху покупателната способност на домакинствата и върху способността на дружествата от ЕС да постигат добри резултати;

2. отчита усилията на Европейската централна банка (ЕЦБ) за намаляване на процента на инфлация в еврозоната; счита, че повишаването на лихвените проценти само частично успява да се справи с причините за покачването на инфлацията и че са необходими адекватни и координирани фискални, структурни и регулаторни политики и реформи, допълващи действията на ЕЦБ в областта на паричната политика;

3. подчертава, че липсата на публични и частни инвестиции в някои държави членки възпрепятства потенциала за устойчив растеж; подчертава, че тези инвестиции са от решаващо значение за способността на ЕС да се справи със съществуващите предизвикателства и да повиши неговата устойчивост и конкурентоспособност по време на предстоящите предизвикателства;

Европейски семестър и Механизъм за възстановяване и устойчивост (МВУ)

4. Припомня, че Европейският семестър е установената рамка за координиране на бюджетните, икономическите и социалните политики и политиките по заетостта в целия Съюз в съответствие с Договорите, включително Европейския стълб на социалните права, като по този начин се гарантира неговата макроикономическа стабилност и социалното сближаване;

5. изразява загриженост относно влошаването на социалното измерение на Европейския семестър в резултат на самоограничаването на специфичните за всяка държава препоръки (СДП) до изпълнението на националните планове за възстановяване и устойчивост (ПВУ) и относно намаляващия брой на специфичните за всяка държава препоръки в социалната сфера въз основа на набора от социални показатели; призовава Комисията да обвърже по-тясно специфичните за всяка държава препоръки със съответните доклади по държави;

6. споделя становището, че специфичните за всяка държава препоръки за 2024 г. трябва да бъдат съсредоточени върху ограничен набор от предизвикателства; подчертава, че специфичните за всяка държава препоръки трябва да служат и за

повишаване на конкурентоспособността, насърчаване на екологичния и цифровия преход и гарантиране на социална справедливост; подчертава, че специфичните за всяка държава препоръки трябва да вземат предвид социалната уязвимост;

7. изразява загриженост, че основаната на резултатите система за финансиране и проверка на МВУ на практика постига твърде малко резултати и създава твърде много бюрокрация; призовава за по-голяма гъвкавост за коригиране на ключовите етапи и целите, за да се вземат предвид поуките, извлечени по време на процеса на изпълнение;

8. подкрепя рационализирането на програмите на политиката на сближаване на ЕС с нуждите от инвестиции, установени в рамките на Механизма за възстановяване и устойчивост и в специфичните за всяка държава препоръки; припомня, че политиката на сближаване служи на по-широк набор от цели от МВУ; призовава за съпоставимо включване на участието на заинтересованите страни в изготвянето и изпълнението на националните планове за възстановяване и устойчивост, какъвто е случаят с програмите на политиката на сближаване;

Реформа на рамката на ЕС за икономическо управление

9. Счита, че е необходимо да се реформират фискалните правила на ЕС и приветства предложенията, представени от Комисията;

10. подчертава, че реформата трябва да доведе до опростяване на рамката, да бъде по-специфична за отделните държави и да засили нейната приложимост, както и да даде възможност на държавите членки да посрещнат нуждите от публични инвестиции за екологичния и цифровия преход на своите икономики, без да се подкопава устойчивостта на държавния дълг;

11. приветства факта, че са извлечени поуки от решенията за проектиране на МВУ за свързване на националните фискални ангажименти, ангажиментите за реформи и инвестиции с финансовите стимули на ЕС, като например безвъзмездни средства и заеми; изразява дълбоко съжаление, че за разлика от МВУ, реформата на рамката за икономическо управление не разполага с механизми за стимулиране, които да подкрепят и насърчават необходимите реформи на националните политики и инвестиции; изразява загриженост, че някои държави членки няма да имат финансовия капацитет сами да финансират справедливия екологичен и цифров преход;

12. изразява съжаление, че взаимодействието между макроикономическите дисбаланси и фискалните правила не е разгледано в достатъчна степен в предложенията за реформи; подчертава, че финансовата стабилност на ЕС зависи от макроикономическия баланс между икономиките на държавите членки и че възстановяването на този баланс може да изисква публични разходи;

13. признава необходимостта от избягване на продължаващи прекомерни дефицити и призовава за общи правила, основани на обективни критерии, като начин за постигане на тази цел; подчертава, че в замяна на това тези правила не следва да изключват временни отклонения от плана за нетните разходи поради специални, обосновани и стратегически значими инвестиции за постигане на целите на ЕС;

14. признава различията между отделните държави членки по отношение на устойчивостта на техния дълг и способността им да намаляват дълга, като същевременно продължават да могат да инвестират; поради това подчертава необходимостта да се даде възможност на държавите членки да имат различни начини за намаляване на дълга;

15. приветства факта, че Комисията договаря с държавите членки индивидуални структурни планове във фискалната област; подчертава, че подобно увеличаване на дискреционните правомощия на Комисията трябва да бъде придружено от повишена отчетност пред Европейския парламент;

16. счита, че по-активното участие на националните парламенти в определянето на съдържанието и гласуването на структурни планове във фискалната област е смислен начин за увеличаване на националната ангажираност с фискалните структурни планове;

17. признава, че икономическият диалог като част от Европейския семестър полага полезна основа за отчетност, но счита, че подходяща отчетност може да бъде постигната само ако Европейският парламент разполага с инструменти за отчетност, които му позволяват да прилага последиците въз основа на своята оценка на резултатите от Европейския семестър, като например правото на вето или търсенето на лична отговорност от членовете на Комисията;

°

° °

18. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на Съвета и на Комисията.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

Европейският семестър е ежегоден процес на координиране на икономическите и бюджетните политики на държавите членки и има широко въздействие върху социалните политики. В доклада по собствена инициатива относно Европейския семестър за координация на икономическите политики през 2024 г. се изразява загриженост относно слабия икономически растеж, се подчертава въздействието на цените на енергията и инфлацията върху покупателната способност и се признава ролята на ЕС за стабилизирането на икономиката по време на кризи. Докладчикът подчертава необходимостта от координирани фискални, структурни и регулаторни политики, както и от публични и частни инвестиции. Аспектите, свързани със заетостта и социалните въпроси в годишната стратегия за устойчив растеж за 2024 г., са особено важни предвид контекста на несигурност, белязан от нарастващите инфлация и разходи за живот поради продължаващото руско нашествие в Украйна, както и продължаващите социални и икономически последици, причинени от пандемията от COVID-19 и положението в Близкия изток.

В доклада са изразени опасения относно слабите темпове на растеж в ЕС поради непрекъснатото въздействие на цените на енергията и инфлацията върху покупателната способност на домакинствата и резултатите на дружествата от ЕС. Признават се усилията на ЕЦБ за справяне с инфлацията, но се заявява, че повишаването на лихвените проценти само по себе си не е достатъчно; необходими са координирани фискални, структурни и регулаторни политики, за да може да се противодейства на кризисната среда. В текста се подчертава, че недостатъчните публични и частни инвестиции в някои държави членки възпрепятстват устойчивия растеж, като се подчертава решаващата роля на тези инвестиции за повишаване на устойчивостта, стабилността и конкурентоспособността на ЕС на фона на предизвикателствата.

Освен това докладчикът обсъжда въпроси, свързани с Европейския семестър, Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ), и предлага реформи на рамката на ЕС за икономическо управление, включително необходимостта от опростяване, приложимост и подкрепа за екологичния и цифровия преход. Въпреки че признава поуките от Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ), докладчикът изразява съжаление относно липсата на подобни механизми за стимулиране в предложената реформа на рамката за икономическо управление. Изразени са опасения относно финансовия капацитет на някои държави членки за независимо финансиране на необходимия екологичен и цифров преход. Допълнителни опасения възникват във връзка със спада на социалното измерение поради самоограничаването на специфичните за всяка държава препоръки (СДП) и в резултат на това намаляващия брой препоръки въз основа на набора от социални показатели. Докладчикът се застъпва за целенасочени специфични за всяка държава препоръки за 2024 г., като се подчертава тяхната роля за повишаване на конкурентоспособността, екологичния и цифровия преход и социалната справедливост, като се има предвид социалната уязвимост. Отбелязани са опасения относно неефективността и бюрокрацията на основаната на резултатите система на МВУ. Тазгодишният доклад за семестъра подкрепя съгласуването на политиките на сближаване на ЕС с МВУ и специфичните за всяка държава препоръки, като призовава за участие на заинтересованите страни в националните планове за възстановяване и устойчивост (НПВУ), подобно на програмите на политиката на сближаване.

Докладчикът изразява съжаление относно недостатъчното внимание, което се отделя на взаимодействието между макроикономическите дисбаланси и фискалните правила, като подчертава значението на решаването на този въпрос за финансовата стабилност на ЕС, което потенциално изисква публични разходи. Докладчикът признава необходимостта от ограничаване на публичните разходи, за да се избегнат прекомерни дефицити, като се предлагат ограничения въз основа на обективни критерии, като някои разходи, предназначени за необходимите инвестиции, се освобождават от тези изисквания.

Освен това строго основаното на резултатите финансиране и системата за проверка на МВУ се разглеждат със загриженост, тъй като е необходима по-голяма гъвкавост с оглед на постигането на договорените инвестиционни цели. Това е още по-необходимо, ако програмите на политиката на сближаване следва да бъдат рационализирани с нуждите от инвестиции по МВУ. Реформата на фискалните правила на ЕС играе решаваща роля в бъдещото развитие на икономическите и бюджетните политики на държавите членки, както и необходимостта от по-голяма отчетност, участие на националните парламенти и подходящи инструменти, за да може Европейският парламент да търси отговорност от Европейската комисия за резултатите от Европейския семестър.